

ЗНАЧЕНИЕТО НА КОМПЮТЪРНИТЕ УМЕНИЯ В ЖИВОТА НА ВЪЗРАСТНИТЕ ХОРА

Доц. Добринка Стойкова

Проф. Иванка Янкова

Темата за застаряването е призната за водещ приоритет в европейския дневен ред. Прогнозира се растяща продължителност на живота, съпроводена с продължаващ спад на раждаемостта в повечето европейски страни. Все повече се увеличава възрастта за пенсиониране. От друга страна, възрастните хора са принудени да се справят с новите информационни технологии, за да живеят и работят пълноценно в информационното общество. Това е една от предпоставките за тяхното активно стареене, за да бъдат полезни както на себе си, така и на обществото.

Свое място в осъществяване на стратегията за активно стареене имат и университетите. Те притежават потенциал да предложат на възрастните граждани разнообразни възможности за пълноценно участие в живота чрез учене. В Германия от 1986 година университетите започват да обучават възрастни граждани. Сега 50 университета имат програми за подобно обучение. Сред тях е и Центърът за всеобщо научно продължаващо обучение (ZAWiW) към Университета в Улм, който от 1992 година два пъти годишно провежда академични седмици за възрастни. Идеята на тези академични седмици е да се съчетаят научното обучение с придобиване на нови компетенции и обмяната на опит, за да могат след това обучените да се чувстват пълноценни граждани. Тези академични дни са мост между науката и гражданското общество и са база за активизиране и включване в живота на обществото на много от възрастните хора в региона на Ulm.

От 1.12.2010 до 30.07.2011 под ръководството на Центъра за всеобщо научно продължаващо

обучение (ZAWiW) към Университета в Улм се осъществи пилотният проект DASUN – Дунавски университети за възрастни. В него взеха участие 4 различни университета, заедно с неправителствени организации (NGOs) от 3 дунавски страни (България, Румъния и Сърбия). Всеки един от университетите има за задача да развие своя собствена идея за провеждане на академични дни за възрастни хора като мост между университетите и гражданското общество. Създадената концепция се изпробва и оценява от гледна точка на по-нататъшното ѝ развитие и прилагане в практиката. Извърши се обмен на мнения между партньорите чрез видеоконференции и срещи за оценка на постигнатото. Накрая тези мнения се обобщават съвместно и се документират, за да са основа за по-нататъшна работа.

Предпоставка за успешното изпълнение на проекта е съвместната работа на всеки от университетите с една неправителствена организация, която да осигури присъствието на целевата група в обучението. УНИБИТ в София участва в проекта съвместно с Асоциацията на университетските библиотеки (АУБ). В Сърбия Факултетът по философия към Белградския университет участва съвместно със Сдружението „Университети за третата възраст“. В Румъния Университетът на Крайова си сътрудничи с Института за обучение за възрастни както и с културното обединение Asociaia Culturală „С. Brâncuși“, Craiova. В Русе Университетът „Ангел Кънчев“ работи със Съюза на пенсионерите, секция Русе. От казаното дотук става ясно, че единствено участниците от

България нямат специална институция за обучение на възрастни 50+.

Още в началото на работата на нашия екип в проекта ние решихме да докажем, че новите информационни технологии могат да бъдат използвани като мост между университета и представители на гражданското общество на възраст 50+. За да създадем работеща концепция за обучението на целевата група ние използвахме метода на мозъчната атака. По този начин направихме предположения за потребностите и за интересите на възрастните хора за обучение. След това съставихме анкетна карта и направихме социологическо проучване сред 140 респонденти. Анкетирани бяха лица на възраст от 50 до 90 години, от различни професии и ниво на образование.

Един от важните въпроси, който изяснихме беше за нивото на компютърните умения на респондентите и дали те са заинтересовани от подобряването им. Оказа се, че по-голяма част от работещите лица имат добри компютърни умения, но независимо от това желаят да участват в курсове за напреднали. При пенсионерите преобладават началните компютърни умения, като част от тях не желаят да се обучават. Друга важна задача беше изясняването на желаните от респондентите форми, теми и продължителност на обучението. По отношение на формата най-голям интерес беше проявен към лекциите и към практическото обучение. Предпочетени бяха кратки по продължителност занятия. Най-много

желания имаше по темите: “как да намерим информация за здравословен начин на живот”, “какво да правим през свободното си време”, “къде да търсим информация за болести и за лечението им” и “получаване на информация за българското и за чуждото културно-историческо наследство”. Отговорите на поставените от нас в анкетата въпроси ни помогнаха при организирането на един Академичен ден за обучение на възрастни 50+ в УНИБИТ.

Преди провеждането му ние решихме да издирим полезна практична информация по интересуващите респондентите теми, която впоследствие да им предоставим под формата на листовки. За да изясним кои са най-интересните и полезни за възрастните проблеми, помолихме студентите от специалност Библиотечен мениджмънт и от Библиотекознание и библиография да попитат своите близки (родители или баби) и въз основа на това да издирят информация, като използват различни сайтове и/или електронни книжарници. След това от представените ни от студентите материали избрахме 22 различни теми, които бяха допълнително обработени и оформени като листовки. Наложих се първоначалната информация съществено да се съкрати, да се систематизира и да се посочват не само заглавията на книги, а и интернет адреси, необходими за последващо търсене на сведения по всяка от темите.

Изготвена беше концепция за провеждане на Академичен ден. Решено беше да има две лекции, три кратки презентации и практически

занятия, по време на които да се помогне на всеки участник да търси и намери в интернет интересувашата го информация.

Академичният ден се проведе в УНИБИТ на 8 юни 2011 г. от 9.30 до 17.00 часа. Сутринта бяха изнесени две лекции. Първата от тях беше на тема: “Траките и вярата им в безсмъртието”. По време на втората лекция „Характерни болести на хора 50+. Профилактика и възможности за лечение” беше изяснена връзката между здравословното хранене и здравето. Всички участници получиха листовки с уебдреси, необходими им за издирване на информация за културно-историческото наследство, както и на такава със здравен характер.

В следобедната сесия бяха направени няколко кратки презентации, следвани от практически занятия. Представени бяха следните теми – „Ролята на движението и на музиката за здравето”; „Как да научим повече за българското културно-историческо наследство”; и „Как да общуваме пълноценно във века на информационните технологии”. На всички присъстващи бяха раздадени подготвените с полезна и практична информация листовки по теми, интересували участниците. След презентациите обучаемите бяха разпределени по компютърни зали. На всеки беше осигурен отделен компютър и лице от екипа, което да помага при провеждане на практическите занятия. Част от присъстващите търсеха информация в Интернет. Други се учеха как да използват

Skype, как да изпратят e-mail, как да общуват чрез face book.

Накрая участниците попълниха карта за обратна връзка. Преобладаваща част от обучаемите споделят, че харесват всички лекции и презентации (70, 7%). Специален интерес е показан и към практическите упражнения. Най-голям процент положителни отговори получихме за организацията. Нещо повече – 94% от присъстващите изразяват желание да присъстват на бъдещи академични дни.

Надяваме се, че в резултат от обучението ще се подобри комуникацията между възрастните хора. Надяваме се още, че сега обучаваните лица ще са по-уверени, когато търсят необходимата им информация в интернет. В това ние виждаме ползата от обучаването на възрастни 50+ в университета. Друга интересна възможност е организирането на специализирани екскурзии, по време на които да се показват и обясняват нови обекти на българското културноисторическо наследство. Надяваме съвместната ни работа с университета в Улм и с университетите на други дунавски страни да продължи.

<http://www.uni-ulm.de/uni/fak/zawiw/akademie/de> уебсайт на Центъра за всеобщо научно продължаващо обучение (ZAWiW) към университета в Улм.

